SKLEPI

SKLEP EVROPSKEGA PARLAMENTA (EU) 2022/480

z dne 10. marca 2022

o ustanovitvi preiskovalnega odbora za preiskavo uporabe programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor ter o opredelitvi predmeta preiskave, pa tudi pristojnosti, številčne sestave in mandata preiskovalnega odbora

EVROPSKI PARLAMENT,

— ob upoštevanju zahteve 290 poslancev o ustanovitvi preiskovalnega odbora za preiskavo domnevnih kršitev ali nepravilnosti pri izvajanju prava Unije v zvezi z uporabo programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor, ki se namesti v mobilne telefone, tako da se izkoristijo šibke točke informacijske tehnologije (v nadaljnjem besedilu: podobna vohunska programska oprema za nadzor),

— ob upoštevanju predloga konference predsednikov,

— ob upoštevanju člena 226 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),

— ob upoštevanju Sklepa 95/167/ES, Euratom, ESPJ Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije z dne 19. aprila 1995 o podrobnih določbah glede izvrševanja pravice Evropskega parlamenta do preiskovanja ([1]),

— ob upoštevanju dejstva, da je Evropska unija zavezana vrednotam in načelom svobode, demokracije ter spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter pravne države, kot je zapisano v preambuli Pogodbe o Evropski uniji (PEU) in zlasti v členih 2, 6 in 21 navedene pogodbe,

— ob upoštevanju člena 4(2) PEU, ki določa, da imajo države članice izključno pristojnost pri vzdrževanju javnega reda ter varovanju nacionalne varnosti,

— ob upoštevanju členov 16 in 223 PDEU,

— ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina), zlasti členov 7, 8, 11, 21 in 47 Listine, v katerih so priznane določene pravice, svoboščine in načela, določene v njej, kot so spoštovanje zasebnega in družinskega življenja ter varstvo osebnih podatkov, svoboda izražanja in obveščanja, prepoved diskriminacije ter pravica do učinkovitega pravnega sredstva in nepristranskega sodišča, in ki se v celoti uporablja v državah članicah pri izvajanju prava Unije, ter člena 52(1) Listine, ki dovoljuje določeno omejevanje uresničevanja temeljnih pravic in svoboščin,

— ob upoštevanju Direktive 2002/58/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. julija 2002 o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij (Direktiva o zasebnosti in elektronskih komunikacijah) ([2]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) ([3]),

— ob upoštevanju Direktive (EU) 2016/680 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov, ki jih pristojni organi obdelujejo za namene preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj ali izvrševanja kazenskih sankcij, in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Okvirnega sklepa Sveta 2008/977/PNZ ([4]),

([1]) UL L 113, 19.5.1995, str. 1.
([2]) UL L 201, 31.7.2002, str. 37.
([3]) UL L 119, 4.5.2016, str. 1.
([4]) UL L 119, 4.5.2016, str. 89.

— ob upoštevanju Sklepa Sveta (SZVP) 2019/797 z dne 17. maja 2019 o omejevalnih ukrepih proti kibernetskim napadom, ki ogrožajo Unijo ali njene države članice ([5]), kot je bil spremenjen s Sklepom Sveta (SZVP) 2021/796 z dne 17. maja 2021 ([6]),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/821 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo ([7]),

— ob upoštevanju Akta o volitvah poslancev Evropskega parlamenta s splošnimi neposrednimi volitvami ([8]),

— ob upoštevanju Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, zlasti členov 8, 9, 13 in 17 navedene konvencije, ter protokolov k navedeni konvenciji,

— ob upoštevanju vodilnih načel Združenih narodov o podjetništvu in človekovih pravicah ([9]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. marca 2014 o programu nadzora Agencije ZDA za nacionalno varnost, organih nadzora v različnih državah članicah ter njihovem učinku na temeljne pravice državljanov EU in čezatlantsko sodelovanje na področju pravosodja in notranjih zadev ([10]) ter svojih priporočil o izboljšanju varnosti IT v institucijah, organih in agencijah EU,

— ob upoštevanju člena 208 Poslovnika,

A. ker je bilo nedavno razkrito, da je več držav, med njimi tudi države članice, uporabilo vohunski program Pegasus za nadzor novinarjev, politikov, uradnikov organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja, diplomatov, pravnikov, poslovnežev, akterjev civilne družbe in drugih akterjev, kar je izjemno skrb zbujajoče in potrjuje, da je zloraba nadzorne tehnologije z namenom spodkopavanja človekovih pravic in demokracije nevarna;

1. sklene ustanoviti preiskovalni odbor za preiskavo domnevnih kršitev ali nepravilnosti pri izvajanju prava Unije v zvezi z uporabo programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor, brez poseganja v pristojnost nacionalnih sodišč ali sodišč Unije;

2. sklene, da preiskovalni odbor:

— preišče, kakšen je obseg domnevnih kršitev ali nepravilnosti pri izvajanju prava Unije zaradi uporabe programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor, zbere informacije, v kolikšnem obsegu države članice, med drugim, vendar ne izključno Madžarska in Poljska, oziroma tretje države uporabljajo vsiljive oblike nadzora na način, ki krši pravice in svoboščine iz Listine, ter oceni, kolikšno tveganje to povzroča za vrednote iz člena 2 PEU, kot so demokracija, pravna država in spoštovanje človekovih pravic;

— za izvajanje svojih nalog zbira in analizira informacije o:

— uporabi in delovanju programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor ter njunih domnevnih negativnih posledicah za človekove pravice iz Listine v primerih, ko so države članice izvajale pravo Unije;

— obstoječem pravnem okviru, znotraj katerega so države članice kupile in uporabljale program Pegasus in podobno vohunsko programsko opremo za nadzor;

— tem, ali so organi držav članic program Pegasus in podobno vohunsko programsko opremo za nadzor uporabili v politične, gospodarske ali druge neupravičene namene, da bi vohunili za novinarji, politiki, uradniki organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja, diplomati, pravniki, poslovneži, akterji civilne družbe in drugimi akterji, kar bi bilo v nasprotju s pravom Unije in vrednotami iz člena 2 PEU oziroma pravicami iz Listine;

([5]) UL L 129 I, 17.5.2019, str. 13.
([6]) UL L 174 I, 18.5.2021, str. 1.
([7]) UL L 206, 11.6.2021, str. 1.
([8]) UL L 278, 8.10.1976, str. 5.
([9]) https://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf
([10]) UL C 378, 9.11.2017, str. 104.

— tem, ali je imela uporaba programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor v nasprotju s pravom Unije škodljive posledice za demokratične procese v državah članicah v povezavi z lokalnimi, državnimi ali evropskimi volitvami;

— domnevnih kršitvah ali nepravilnostih s strani držav članic pri izvajanju Direktive 2002/58/ES zaradi uporabe programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor, zlasti kar zadeva načelo zaupnosti sporočil in prepoved poslušanja, prisluškovanja, shranjevanja in drugih načinov prestrezanja ali nadzora sporočil ter z njimi povezanih podatkov o prometu;

— tem, ali je uporaba programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor s strani držav članic pomenila, povzročila ali razkrila kršitve Direktive (EU) 2016/680 in Uredbe (EU) 2016/679;

— tem, ali je imela Komisija dokaze o uporabi programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor zoper posameznike;

— tem, ali imajo države članice zadostna institucionalna in pravna varovala, ki preprečujejo nezakonito uporabo vohunske programske opreme, in ali imajo posamezniki, ki sumijo, da so bile njihove pravice kršene zaradi uporabe vohunske opreme, na voljo učinkovita pravna sredstva;

— domnevnem neukrepanju držav članic proti udeležbi subjektov v Uniji pri razvoju, distribuciji ali financiranju programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor, vključno z dobavno verigo tehnologije in njenim izkoriščanjem, če je bilo s tem kršeno pravo Unije, vključno z Uredbo (EU) 2021/821, in vključno s primeri, ko je bila nadzorna programska oprema, tržena za določen namen (npr. boj proti terorizmu), uporabljena v drugem kontekstu;

— vlogi vlade Izraela in drugih tretjih držav pri dobavi programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor državam članicam;

— tem, ali je uporaba programa Pegasus ali podobne vohunske programske opreme za nadzor s strani organov držav članic privedla do prenosa osebnih podatkov tretjim državam, zlasti, a ne samo družbi NSO Group, pa tudi vladam tretjih držav;

— tem, ali je uporaba programa Pegasus ali podobne vohunske programske opreme za nadzor, pri kateri so posredno ali neposredno sodelovali subjekti, povezani z Unijo, prispevala k nezakonitemu vohunjenju za novinarji, politiki, uradniki organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja, diplomati, pravniki, poslovneži, akterji civilne družbe in drugimi akterji v tretjih državah, ali je vodila v kršitve oziroma zlorabe človekovih pravic, ki so zelo skrb zbujajoče glede na cilje skupne zunanje in varnostne politike Unije, in ali je bila v nasprotju z vrednotami iz člena 21 PEU in Listino, ob ustreznem upoštevanju vodilnih načel Združenih narodov o podjetništvu in človekovih pravicah ter drugih pravic iz mednarodnega prava človekovih pravic;

— tem, ali obstajajo zadostni razlogi, da Svet v okviru skupne zunanje in varnostne politike Unije sprejme omejevalne ukrepe ali sankcije proti eni ali več tretjim državam, kadar se s sklepom, sprejetim v skladu s poglavjem 2 naslova V PEU, predvideva prekinitev ali omejitev gospodarskih ali finančnih odnosov, kot je določeno v členu 215(1) PDEU;

— tem, ali je uporaba programa Pegasus ali podobne vohunske programske opreme za nadzor s strani tretjih držav vplivala na temeljne pravice, ki jih zagotavlja pravo Unije, in ali obstajajo zadostni razlogi, da Svet ponovno oceni določene mednarodne sporazume o sodelovanju na področju svobode, varnosti in pravosodja, sklenjene s tretjimi državami v skladu s členom 218 PDEU;

— poda priporočila, za katera meni, da so v zvezi s to zadevo potrebna;

— poda priporočila za zaščito institucij Unije in njihovih članov ter uslužbencev pred tovrstno vohunsko programsko opremo za nadzor;

3. sklene, da preiskovalni odbor pripravi končno poročilo v roku 12 mesecev od sprejetja tega sklepa;
4. sklene, da preiskovalni odbor pri svojem delu upošteva vse ustrezne spremembe, do katerih med trajanjem njegovega mandata pride na področju njegovih pristojnosti;
5. poudarja, da predsednik in poročevalec preiskovalnega odbora zaradi dobrega sodelovanja in pretoka informacij med preiskovalnim odborom in ustreznimi stalnimi odbori in pododbori lahko sodelujeta v relevantnih razpravah stalnih odborov in pododborov ter obratno, kar velja zlasti za predstavitve v preiskovalnem odboru;
6. sklene, da se morebitna priporočila preiskovalnega odbora posredujejo ustreznim stalnim odborom in pododborom glede na njihovo področje pristojnosti, kot je določeno v Prilogi VI k Poslovniku;
7. sklene, da ima preiskovalni odbor 38 članov;
8. naroči svoji predsednici, da poskrbi za objavo tega sklepa v *Uradnem listu Evropske unije*.